

Yksikön toimintasuunnitelma

Varhaiskasvatusyksiköt Kotilo-Suurmetsä ja Alppikylä-Naava

Helsinki

Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia, joka muovautuu yhteisön vuorovaikutuksessa.

Varhaiskasvatustyön tavoitteita tukeva toimintakulttuuri luo suotuisat olosuhteet lasten kehitykselle, oppimiselle, osallisuudelle, turvallisuudelle, hyvinvoinnille sekä kestäväälle elämäntavalle

Helsinki

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

- Päiväkodin ympäristö on muokattavissa, houkutteleva, lasten kiinnostuksenkohteiden mukainen
- Toimintaympäristön ulkopuolisia alueita hyödynnämme aktiivisesti
- Leikkiympäristö on pedagogisesti suunniteltu ja se perustellaan pedagogisesti sekä muokataan lasten tarpeiden mukaan
 - Lapsella on oikeus ohjattuun ja omatoimiseen leikkiin myös päiväkodin pihalla, retkillä ja ympäröivässä kaupunkiympäristössä sekä luonnossa
- Lapsella on tilaa ja aikaa toimia iloita ja nauraa
 - Riemu saa näkyä ja kuulua kuten myös muutkin tunteet
- Lapsella on oikeus omaan tilaan ja yksin leikkiin niin halutessaan
- Annetaan aikaa sekä tilaa pitkäkestoiselle leikille ja leikit voidaan jättää kesken ja jatkaa myöhemmin

Leikkiin ja vuorovaikutukseen kannustava yhteisö

- Aikuinen on aktiivinen toimija leikissä:
 - Menemme mukaan lasten leikkiin esimerkiksi kaupan asiakkaaksi
 - Sanallistamme lapsen tekemistä: ”Lähdetkö sinä vauvan kanssa kauppaan”
 - Autamme yksinäistä lasta pääsemään mukaan leikkiin esimerkiksi keksimällä tälle roolin leikistä
 - Seuraamme lasten leikkiä ja annamme lapsille ideoita leikin eteenpäin viemiseksi esimerkiksi ”Mitä kaupasta ostetaan?”
 - Havainnoimme, dokumentoimme ja kuuntelemme aktiivisesti lapsen aloitteita
 - Olemme aktiivisesti läsnä
 - Osallistumme lapsen leikkeihin ja toimimme lapsen tasolla. Pidämme lapsille annetut lupaukset, annamme läheisyyttä sekä luomme omalla aktiivisella toiminnallamme turvallisen ympäristön lapselle

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

- Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa on eriteltyinä omiin dioihin

Turvallisuus

- Opetamme ja kasvatamme lasta sanoittamaan, käsittelemään ja ilmaisemaan tunteitaan mm. tunne- ja turvataitojen ikätasoisien opetuksen keinoin
 - Lapsen tullessa päiväkotiin tervehdimme puolin ja toisin ja katsomme silmiin
 - Lapset pääsevät aikuisen syliin aina halutessaan
 - Aikuisen lohduttaa ja auttaa lasten välisten ristiriitojen selvittämisessä
 - Liikumme lähialueilla ja keskustassa harjoitteleme turvallista liikkumista ja kohteliasta toiset huomioonottavaa käyttäytymistä
 - Lapsella ja aikuisella on oikeus fyysiseen sekä henkiseen koskemattomuuteen
 - Pidämme huolta siitä, että tilat ja leikkivälineet ovat turvallisia

Hyvinvointi

- Valamme lapseen uskoa omasta taitavuudesta -- jokainen on taitava jossain ja taito karttuu
- Huolehdimme, että lapsella on hyvä olla varhaiskasvatuksessa.
 - Aikuisen toimii aktiivisesti ja kuuntelee herkästi lapsen toiveita ja toimii siten, että lapsella on hyvä olla päiväkodissa
 - Kiusaamista ei sallita ja jokaiseen kiusaamiseen puututaan välittömästi
 - Lapset lepäävät päivän aikana
 - Lapsille tarjotaan monipuolista ja terveellistä ravintoa ja kannustamme lapsia maistamaan monipuolisesti kaikkia ruoka-aineita, pakko ei ole
 - Lapselle tarjotaan mahdollisuus monipuoliseen liikuntaan päivän aikana
 - Ulkoilemme päivittäin säällä kuin säällä

Kestävä elämäntapa

- Ohjaamme kestäviin valintoihin ja -elämäntapaan
 - Sammutamme valot jos huoneessa ei olla
 - Käsiä pestäessä ohjataan lasta veden käytössä ettei sitä valuteta turhaan
 - Lajittelemme jätteet
 - Retkillä kerätään roskaa maasta mahdollisuuksien mukaan ja omat roskat viedään pois
 - Retkivarusteiksi ja eväiksi suositellaan pestäviä, kestäviä eväsrasioita ja pulloja
 - Lapselle opetetaan kunnioittamaan omaa ja yhteistä omaisuutta

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Ajattelu ja oppiminen

”Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.”

Näin meidän yksiköissä:

- Osallistamme lapsia mahdollisimman paljon keskustellen ja yhdessä toimien
- Kannustamme ja haastamme lapsia ajattelemaan, tekemään asioita ja löytämään ratkaisuja itse
- Toimintamme on monipuolista ja toiminnallista
- Annamme lapsille mahdollisuuden harjoitella ja oppia uusia asioita sekä ratkoa pulmia
- Annamme positiivista palautetta yrittämisestä ja muistutamme lapsia, että jollei yritä, ei voi tietää osaavansa
- Iloitsemme onnistumisista yhdessä ja vaikeassakin paikassa olemme toistemme tukena

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

”Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja.

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen”

Näin meidän yksiköissä:

- Kannustamme omatoimisuuteen kaikessa toiminnassa
- Opetamme lasta pyytämään apua tarvittaessa
- Kädet pestään aina sisälle tultaessa
- Harjoitteleme hyviä käytöstapoja
- Opetamme lapsia maistamaan yksilöllisesti heille uusia makuja
- Lapsilla on päivän aikana mahdollisuus rauhoittumiseen ja lepoon
- Harjoitteleme omista ja yhteisistä tavaroista huolehtimista
- Lapset ulkoilevat ja liikkuvat sisällä ja ulkona monipuolisesti päivittäin
- Opettelemme turvallista liikkumista päiväkodin ulkopuolella

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

” Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.”

Näin meidän yksiköissä:

- Tutustumme monipuolisesti lastenkirjallisuuteen
- Kirjaimet ja numerot ovat esillä lasten oppimisympäristössä ja tutustumme niihin ikätasoisesti
- Käytämme kuvia päivittäisessä toiminnassamme
- Käytämme monipuolisesti eri opetusmateriaaleja ja opetusvälineitä
- Hyödynnämme alueen mediakassia toiminnassamme (tabletteja, opetusrobotteja yms.)
- Tutustumme musiikkiin eri tavoin ja välinein
- Teemme mahdollisuuksien mukaan retkiä esimerkiksi teattereihin, museoihin ja kirjastoon

Osallistuminen ja vaikuttaminen

”Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa.”

Näin meidän yksiköissä:

- Haastattelemme lapsia ikätasoisesti toimintakauden alussa
- Otamme huomioon lasten toiveet toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa sekä toteutuksessa
- Keskustelemme lasten kanssa toiminnasta ja havainnoimme heidän kiinnostuksenkohteitaan sekä toiveitaan toiminnan suhteen
- Tulkitsemme myös lapsen muuta sanatonta viestintää ja kommunikointia kuvien kautta
 - Sensitiivinen aikuinen varmistaa lapsen äänen kuulumisen

Oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö. Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, yhteisöjä, käytäntöjä, välineitä ja tarvikkeita, jotka tukevat lasten kehitystä, oppimista ja vuorovaikutusta.

Oppimisympäristö

- Yksiköissä on käytössä monipuolisesti erikokoisia ja eri tarkoituksiin olevia tiloja
- Suunnittelemme oppimisympäristöt pedagogisesti perustellusti
- Rakennamme oppimisympäristöt huomioiden lasten mielenkiinnon kohteet sekä lasten ikä- ja kehitystason
- Oppimisympäristöinä toimivat myös päiväkodin ulkopuoliset ympäristöt
- Oppimista tapahtuu kaikkialla ja koko ajan ja aikuisen tehtävänä on tukea sekä sanoittaa lapsen toimintaa ja ajatusmaailmaa

Leikki ja monipuoliset työtavat

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa.

Helsinki

Leikki ja sen merkitys

- Miten leikki näkyy ryhmässä, tilat, leikit, mahdolliset sopimukset
- Aikuisen rooli, havainnointi, dokumentointi
 - Aikuinen menee leikkiin mukaan
 - Lelut ovat lasten saatavilla
 - Leikkejä esimerkiksi rakenteluleikki jätetään mahdollisuuksien mukaan siivoamatta niin, että leikkiä on mahdollista jatkaa myöhemmin

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arvioinnin on oltava systemaattista ja säännöllistä, ja sitä pitää tehdä niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin. Arvioinnin tulee perustua dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tulee tehdä suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

Pedagoginen dokumentointi

- Dokumentoimme toimintaamme pedagogisesti mm. kuvien, piirustusten ja haastatteluiden avulla

- Mitä ja miten arvioimme:

- Työntekijät sekä tiimit arvioivat omaa toimintaansa säännöllisesti

- toimintamme on pedagogisesti perusteltua ja varhaiskasvatussuunnitelmien mukaista

(vuorovaikutus lasten kanssa, ryhmässä vallitseva ilmapiiri, pedagogiset työtavat, toiminnan sisältö tai oppimisympäristöt)

- Lasten kasvun kehityksen ja oppimisen edellytysten toteutuminen

- Henkilökunta seuraa lapsen kehitystä peilaten sitä lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan tai lapsen esiopetussuunnitelmaan

- Päivitämme suunnitelmiamme aina tarpeen mukaan

- Tuntevatko kaikki aikuiset jokaisen lapsen nimen

- Lisääntykö jokaisen lapsen itseluottamus

- Onko lapsella ystäviä

- Rohkaisemme lapsia löytämään uusia puolia itsestään ja kokeilemaan uusia asioita ja erilaisia rooleja

Toiminnan arviointi ja kehittäminen

- Kasvattajayhteisön toiminta
 - Arvioimme yksikön toimintasuunnitelmaa sekä ryhmäkohtaisia varhaiskasvatussuunnitelmia kuukausittain
 - Esimiehen tehtävä on arvioida toimintaa säännöllisesti
 - Näkykö lasten toiminta päiväkodissa (teokset, keskeneräiset leikit, miten lapset ovat muokanneet tiloja, onko tilat virikkeellisiä)
- Huoltajien esille tuomien asioiden ja huomioiden käsittely ja siirtäminen toimintaan
 - Ehdoton minimi huoltajien kanssa tehtävässä arvioinnissa on vuosittaiset varhaiskasvatuskeskustelut

Ryhmän toiminnan arviointi

Helsinki

Arvioimme miten onnistumme:

Havainnoimme ja osallistumme lasten leikkiin, saamme tietoa lasten keskinäisestä vuorovaikutuksesta, heidän kiinnostuksen kohteistaan ja elementtejä ryhmän varhaiskasvatuksellisiin sisältöihin.

- Osaamme perustella toimintamme pedagogisen sisällön
- Varmistamme, että toimintamme perustuu yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatteille
- Toimintamme vastaa laaja-alaisen osaamisen tavoitteita sisältäen monipuolisesti kaikki oppimisen eri alueet
- Olemme dokumentoineet monipuolisesti lasten kanssa yhdessä toimintaamme

Yhteistyö ja viestintä

Yhteistyöllä tuetaan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Vastuu yhteistyön toteutumisesta ja suunnitelmallisuudesta on varhaiskasvatuksen järjestäjillä. He vastaavat myös siitä, että yhteistyötä toteutetaan monialaisesti.

Helsinki

Yhteistyö ja viestintä

- Huoltajien osallisuus

- Vasut, päivittäiset keskustelut vanhempainillat sekä säännölliset kyselyt vanhemmille
- Erilaisin tiedottein ja päivittäiset keskustelut
- Tiedotamme asioista ja tapahtumista monikanavaisesti

- Monialainen yhteistyö

- Teemme yhteistyötä muun muassa kirjastojen, kulttuuritoimien, leikkipuistojen sekä muiden lapsen terveyteen ja hyvin vointia seuraavien ja ylläpitävien viranomaistahojen kanssa

Lapsen varhaiskasvatuksessa aloittaminen

Helsinki

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Tutustuminen

- Ennen kuin lapsi aloittaa päiväkodissa hän tulee tutustumaan yhdessä huoltajien kanssa päiväkotiin mahdollisuuksien mukaan.
- Tutustuminen aloitetaan sovitusti 1-2 viikkoa ennen kuin lapsi aloittaa päivähoitossa riippuen lapsen iästä ja tarpeista
- Aluksi lapsi tulee leikkimään pihalle ja sen jälkeen päiviä pidennetään sovitusti. Huoltaja on lapsen mukana tutustumisajan.

- Aloituskeskustelu

- Ryhmästä otetaan yhteyttä perheeseen ja sovitaan aloituskeskustelu käytäväksi kotona tai päivähoitopaikassa
- Aloituskeskustelu on perheen puheenvuoro, jossa he kertovat omasta lapsestaan ja toiveistaan henkilökunnalle
 - Henkilökunta on olemassa täällä juuri teitä ja teidän lastanne varten
- Aloituskeskustelu käydään tutustumisjakson aikana

- Päivähoidon aloitus

- Vanhempien rooli on rohkaista lasta kaikissa päivän tilanteissa (ruokailu, lepoaika jne.)
- Päivähoidon aloituksen päätöspäivästä lähtien lapsella on mahdollisuus jäädä päivähoitoon yksin ilman vanhempia
- Tästä päivästä lähtien päivähoitomaksu ja vakuutukset ovat voimassa

Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen

- Siirtyminen toiseen ryhmään
 - Keskustelun käy vanhan ja uuden ryhmän henkilökunta yhdessä huoltajien kanssa
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaprosessi
 - Varhaiskasvatuskeskustelut käydään n. kuukauden päästä siitä kun lapsi on aloittanut päivähoidossa
 - Muuten varhaiskasvatuskeskustelut käydään lokakuun loppuun mennessä
 - Varhaiskasvatuskeskustelut arvioidaan yhdessä huoltajien kanssa aina kun lapsi siirtyy toiseen ryhmään, esiopetukseen, toiseen päiväkotiin tai aina tarvittaessa. Muuten varhaiskasvatuskeskustelut arvioidaan seuraavan vuoden lokakuun loppuun mennessä
 - Varhaiskasvatuskeskustelut käydään ryhmän lastentarhanopettajan kanssa

Helsingin yhteiset tavoitteet vuodelle 2017

- Varhaiskasvatus on mukana ”Suomi 100 Suuri Lukuseikkailu” hankkeessa tiiviissä yhteistyössä kaupunginkirjaston kanssa. Jokaisessa päiväkodissa on järjestetty lapsille ja perheille 1-2-tapahtumaa vuoden 2017 aikana.
- Asiakkaiden osallisuus on vahvistunut. Lapset ja perheet saavat mahdollisuuden osallistua varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmien tekemiseen kaikissa toimipisteissä, joissa toimintasuunnitelma tehdään.